

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **P. Č.**, proti žalovanému **České advokátní komoře**, se sídlem Praha 1, Národní 118/16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2014, č. j. 11 A 177/2012 - 15,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2014, č. j. 11 A 177/2012 - 15, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2014, č. j. 11 A 177/2012 - 15, kterým bylo zastaveno řízení o žalobě z důvodu nezaplacení soudního poplatku.

V napadeném usnesení městský soud uvedl, že žalobce nezaplatil soudní poplatek při podání žaloby, ani v náhradní desetidenní lhůtě, která mu byla stanovena usnesením, které bylo žalobci doručeno dne 17. 12. 2012. Dne 19. 12. 2012 sice žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků, nicméně k tomuto podání městský soud nepřihlížel, neboť jej žalobce zaslal v elektronické formě, aniž by bylo podepsáno elektronicky podle zvláštního právního předpisu a aniž by bylo do tří dnů potvrzeno písemným podáním shodného obsahu či byl předložen jeho originál. Městský soud tak vycházel z toho, že podání žalobce nebylo učiněno v předepsané formě podle § 37 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, č. j. 4 Ads 41/2012 - 32, přitom vycházel z premisy, že žádost o osvobození od soudního poplatku představuje podání obsahující úkon, jímž se žalobce domáhá zcela samostatného rozhodnutí v rámci řízení o podané žalobě. Jde tak o úkon, jímž se disponuje řízením, pokud se žalobce domáhal posouzení zcela samostatné otázky o tom, zda splňuje podmínky osvobození od soudního poplatku.

Z hlediska skutkového je třeba uvést, že žalobce podal u Městského soudu v Praze žalobu, kterou se domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného, která měla spočívat

v tom, že žalovaný nerozhodl znovu poté, co byla jeho rozhodnutí zrušena rozsudky Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 16/2010 a 10 A 86/2010. Usnesením ze dne 6. 12. 2012, č. j. 11 A 177/2012 – 3, vyzval městský soud žalobce k zaplacení soudního poplatku ve výši 2.000 Kč, a to ve lhůtě deseti dnů ode dne doručení výzvy; současně jej poučil o následcích nesplnění této výzvy. Uvedené usnesení bylo žalobci doručeno dne 17. 12. 2012. Dne 19. 12. 2012 podal žalobce městskému soudu žádost o osvobození od soudních poplatků. Toto podání doručil elektronickou formou bez připojeného elektronického podpisu podle zvláštního právního předpisu. Usnesením ze dne 24. 4. 2014, č. j. 11 A 177/2012 – 15, následně městský soud řízení o žalobě zastavil.

Usnesení městského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž explicitně neodkázal na konkrétní zákonný důvod. Z obsahu kasační stížnosti i samotné povahy napadeného soudního rozhodnutí je nicméně zřejmé, že stěžovatelem může být tvrzen toliko kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který jako jediný dopadá na případy přezkumu rozhodnutí o zastavení řízení. Jak vyplývá z judikatury, pod tímto důvodem kasační stížnosti v podobě nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení se fakticky skrývají i další důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), c), d) s. ř. s. Z povahy věci je vyloučen jen důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena § 103 odst. 1 s. ř. s. je věcí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a nezakládá proto nedostatek návrhu. K tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 – 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Stěžovatel v kasační stížnosti namítl *svévolnost* napadeného usnesení městského soudu, jelikož byla ignorována jeho žádost o osvobození od soudních poplatků. K takovým žádostem přitom městský soud i Nejvyšší správní soud běžně přihlížejí. Dle stěžovatele rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2012, č. j. 4 Ads 41/2012 - 32, na který městský soud odkazoval, na danou věc nedopadá, poněvadž se netýká nynějšího řízení. Žádost o osvobození od soudních poplatků přitom stěžovatel nepovažuje za návrh, kterým by se disponovalo řízením. Stěžovatel poukazuje na to, že v jiných řízeních jej městský soud osvobodil od soudních poplatků i bez žádosti, zatímco v nyní projednávané věci k žádosti vůbec nepřihlíží. Stěžovatel namítá, že městský soud v napadeném usnesení nevysvětlil, proč se odchýlil od dosavadní praxe.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná; ze soudního spisu nicméně zjevně vyplývá absence dvou podmínek řízení. Především nebyl zaplacen soudní poplatek za kasační řízení [§ 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích a Položka 19 Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu jmenovaného zákona] a stěžovatel též není zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Zdejší soud nicméně na těchto náležitostech pro specifickou přírodu věci netrval, neboť stěžovatel se domáhá zrušení rozhodnutí, jímž bylo předmětné řízení zastaveno právě pro nezaplacení soudního poplatku (obdobně viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37).

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Předmětem sporu v nyní projednávané věci je otázka, zda je žádost o osvobození od soudních poplatků úkonem, jímž se disponuje řízením nebo jeho předmětem, tj. úkonem

pokračování

ve smyslu § 37 odst. 2, věty první, s. ř. s. K tomu se již Nejvyšší správní soud jednoznačně vyjádřil v rozsudku ze dne 15. 5. 2014, č. j. 9 As 124/2014 – 13, z jehož právní věty se podává, že „[ž]ádost o osvobození od soudních poplatků není úkon, jímž se ve smyslu § 37 odst. 2 s. ř. s. disponuje řízením nebo jeho předmětem. K takové žádosti se přiblíží i tehdy, když byla podána v jiné formě než písemně, ústně do protokolu, popřípadě v elektronické formě podepsané elektronicky podle zvláštního zákona a nebyla do tří dnů potvrzena písemným podáním shodného obsahu nebo předložením originálu.“ Nejvyšší správní soud přitom nemá v nyní projednávané věci žádného důvodu, pro který by se měl od citovaného názoru odchýlit.

V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud nesouhlasil s tím, že městský soud opřel svůj postup (shodný jako v nyní posuzovaném případě) o rozsudek zdejšího soudu ze dne 20. 12. 2012, č. j. 4 Ads 41/2012 – 32, jehož se městský soud dovolává i v nyní napadeném usnesení. V posledně jmenovaném rozsudku bylo vysloveno, že námítka podjatosti je úkon, jímž se disponuje řízením, konkrétně se jím zahajuje řízení o námitce podjatosti, respektive o vyloučení soudce pro podjatost; od toho pak městský soud odvozoval, že řízení o námitce podjatosti a kvaziřízení o žádosti o osvobození od soudních poplatků mají stejnou povahu. Tak tomu však není. Nejvyšší správní soud konstatoval, že řízení o námitce podjatosti je formálně samostatné řízení, což však nelze říci o rozhodování o žádosti o osvobození od soudních poplatků. Přitom uvedl, že „[n]a rozhodování o žádosti o osvobození od soudního poplatku (či soudních poplatků) tak zdejší soud nenabližuje jako na nějaké zvláštní řízení o této žádosti vnořené do řízení o žalobě. Místo náhledu, že by mělo jít o určité „řízení v řízení“, na žádost o osvobození od soudních poplatků Nejvyšší správní soud hledí jako na jeden z procesních návrhů, o kterém se rozhoduje usnesením vydaným přímo v rámci probíhajícího řízení o žalobě. Neexistuje zde tak žádné řízení, jímž nebo jehož předmětem by se žádostí o osvobození od soudního poplatku (či soudních poplatků) disponovalo.“

S ohledem na shora uvedené závěry, se kterými se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje a které v plném rozsahu vyvracejí názor městského soudu, nelze než konstatovat, že městský soud v rozporu s § 37 odst. 2 s. ř. s. nepřihlížel k žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Namísto toho, aby podanou žádost přijal a rozhodl o ní, přistoupil bez dalšího k zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Tím zatížil svůj procesní postup vadou, která měla zásadní vliv na zákonnost vydaného usnesení o zastavení řízení.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud naznal, že je naplněn kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a proto mu nezbylo než napadené usnesení městského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.). V dalším řízení městský soud rozhodne o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků. Pokud by městský soud svým rozhodnutím stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal, vyzve znovu stěžovatele k zaplacení soudního poplatku a poskytne mu novou lhůtu k jeho zaplacení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti městský soud rozhodne v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3, věta první, s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. července 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu